

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра **Управління соціокультурною діяльністю, шоу-бізнесу
та івентменеджменту**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ТУРИЗМУ

Рівень вищої освіти – бакалавр

Освітня програма «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Спеціальність 028 Менеджмент соціокультурної діяльності

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри Протокол №
від __20__ р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія туризму
Викладач (-і)	кандидат. пед. наук, доцент Маланюк Т.З.

Контактний телефон викладача	0975952780
E-mail викладача	taras.malaniuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Курс «Історія туризму» - обов'язкова дисципліна з циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за освітньою програмою «Менеджмент соціокультурної діяльності» ОКР «Бакалавр».</p> <p>У курсі розглядається історія світового та вітчизняного туризму від перших мандрівок до наших днів. Простежується процес зародження і розвитку туризму в Україні та світі, виникнення туристичних підприємств, створення міжнародних туристських організацій, глобалізація туризму, узагальнюється історичний досвід різних народів у туристичній галузі.</p> <p>Програма курсу побудована з урахуванням нової ролі людини у сучасному суспільстві, з необхідністю формувати у випускника уміння адаптуватися до умов професійної діяльності.</p>	
3. Мета і завдання навчальної дисципліни	
<p>Мета курсу «Історія туризму» полягає у висвітленні процесу зародження, становлення, розвитку туризму, діяльності туристських організацій, підприємств, вивчення основних напрямів, видів форм обмінів і контактів, які реалізуються у процесі здійснення програм національного та міжнародного туризму.</p> <p>Основними цілями навчальної дисципліни «Історія туризму».</p> <p>Розкрити витоки туризму в історії культури, прослідкувати динаміку розвитку подорожей, їх мотиви, завдання та соціокультурні наслідки.</p> <p>розглянути історію подорожей і туризму у зв'язку з певним типом культури, виявити особливості їх мотивації;</p> <p>прослідкувати зміни в географії подорожей і туризму в різні періоди історії;</p> <p>проаналізувати особливості джерельної бази історії туризму;</p> <p>розглянути історіографію історії туризму;</p> <p>визначити науково обґрунтовану періодизацію історії туризму;</p> <p>визначити роль туризму у розвитку духовної культури, наукових знань, освіти, мистецтва, моралі, суспільно-політичних відносин;</p> <p>простежити вплив розвитку туризму на розвиток економіки різних країн;</p> <p>показати головні особливості вітчизняного туризму на різних етапах історичного розвитку.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичних проблем у соціокультурній сфері, у галузі освіти і науки, креативної економіки та культурних практик, що передбачає застосування теорій та методів менеджменту культури і мистецтва та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність виявляти, використовувати, інтерпретувати, критично аналізувати джерела інформації в області менеджменту соціокультурної сфери.

ЗК 6. Здатність критичного усвідомлення специфічності та взаємозв'язку між культурними, соціальними та економічними процесами.

ЗК 7. Здатність до формування світогляду щодо розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 8. Здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері соціокультурної діяльності.

ЗК 9. Уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів.

Фахові (спеціальні) компетентності :

ФК 1. Визначати головні етапи розвитку історичної думки та її основні досягнення.

ФК 2. Пояснювати особливості організації культурно-рекреаційного простору.

ФК 3. Набуття професійних знань та практичних навичок з організації надання дозвілених послуг в сфері соціокультурної діяльності.

ФК 11. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

5. Організація навчання**Обсяг навчальної дисципліни**

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30

семінарські заняття / практичні / лабораторні	30		
самостійна робота	120		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Вибірковий
1	Менеджмент соціокультурної діяльності	I курс , I рік	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	семінар. заняття

<p>Тема 1. Передумови виникнення подорожей і туризму в суспільстві.</p> <p>Предмет історії туризму. Визначення, мета, завдання курсу. Становлення, суть, міжпредметні зв'язки та значення дисципліни. Основні терміни і поняття: міграція, мандрівництво, подорож, туризм, гостинність. Основні методи збирання та аналізу інформації про історію туризму.</p>	2	2	8
<p>Тема 2. Основні чинники виникнення та розвитку подорожей і туризму.</p> <p>Основні групи чинників виникнення туризму. Головні підходи до періодизації історії світового туризму. Історичні етапи розвитку світового туризму. Суспільні функції туризму. Значення туризму для історії людства. Зв'язок історії туризму з іншими науками.</p>	2	2	8
<p>Тема 3. Подорожі у Стародавньому світі (V- перша пол. XI ст.). Особливості міграцій первісних людей. Передумови виникнення і розвитку мандрівок. Стародавній світ з соціально-економічної точки зору. Розвиток подорожей в стародавньому світі та основні мотиви подорожей людини. Сутність та значення військових завойовницьких походів для подальшого розвитку подорожей, поширення знань та культурного обміну. Мандрівки на Далекому Сході як складова способу життя. Перші морські (військові і торгівельні) експедиції. Розвиток мореплавства у стародавній Фінікії. Подорожі стародавніх греків і римлян. Розвиток інфраструктури для подорожуючих і традиції гостинності. Зародження картографії у стародавньому Китаї. Специфіка організації та здійснення подорожей в Китаї та Індії. Поява перших об'єктів туристської інфраструктури.</p>	2	2	8
<p>Тема 4. Подорожі в епоху Середньовіччя (XV-XVI ст.). Соціально-економічна характеристика розвитку і види подорожей в епоху Середньовіччя. Розвиток мореплавства в Арабському світі. Подорожі вікінгів. Розвиток інфраструктури для подорожуючих в епоху Середньовіччя. Традиції гостинності. Паломництво як культурний феномен. Місіонерські подорожі. Хрестові походи, їх причини, значення та соціокультурні наслідки. Удосконалення будівництва доріг та транспортних засобів у середньовічній Європі. Розвиток освітянських подорожей. Торговельні подорожі купців. Подорожі на Київській Русі. Загальні риси подорожей в епоху Середньовіччя.</p>	2	2	8

<p>Тема 5. Розвиток подорожей в епоху Великих географічних відкриттів (XV-XVI ст.)</p> <p>Соціально-економічна характеристика та чинники розвитку подорожей в епоху Відродження. Розвиток мореплавства та Великі географічні відкриття. Нові складові у сфері гостинності у XV-XVI ст. Епоха Великих географічних відкриттів (XV-XVII ст). Відкриття і колонізація нових земель в Центральній і Південній Америці. Дослідницькі експедиції в Америці, Африці, Азії. Підкорення Сибіру. Морські торговельні та колонізаційно-завойовницькі експедиції, їх сутність та значення для створення передумов подальшого розвитку туризму. Формування туристичної інфраструктури та системи гостинності у XV-XVI ст.</p>			8
<p>Тема 6. Становлення туризму як масового явища. «Транспортна революція. Зародження туроператорської справи. Розвиток гірського руху в Європі. Розвиток туристської та екскурсійної діяльності на території України. Краєзнавство як основа туристської діяльності в Західній Україні.</p>	2	2	8
<p>Тема 7. Розвиток туризму в епоху Просвітництва.</p> <p>Основні чинники появи туризму в епоху Просвітництва. Подорожі та географічні відкриття в XVII-XVIII ст. Поява туризму та розвиток системи гостинності в XVII-XVIII ст. Основні види та значення подорожей в епоху Просвітництва. Транспортна революція як фактор підвищення рівня доступності туристських об'єктів. Зміни в мотивації та основні види туризму в епоху Просвітництва.</p>	2	2	8
<p>Тема 8. Розвиток туризму та подорожей у світі в XIX ст.</p> <p>Продовження дослідницьких експедицій, формування інтересу та мотивації щодо здійснення подорожей у XIX ст. Перше сходження на Монблан та його наслідки для зародження туристського гірського руху. Зародження туроператорської справи: організація поїздки Томасом Куком. Перші туристські фірми та організації. Дорожні путівники. Формування міжнародних туристських центрів у Франції, Швейцарії, Італії.</p>	2	2	8
<p>Тема 9. Розвиток туризму на українських землях в кінці XIX на початку XX ст.</p> <p>Загальна характеристика розвитку туризму на українських землях. Готельні послуги та розвиток курортів у XIX — на початку XX ст. Становлення музейної справи та розвиток краєзнавства в Україні на межі XIX-XX.</p>	2	2	8
<p>Тема 10. Розвиток туризму на українських землях у складі Австро-Угорської імперії (друга половина XIX — 1914 р.).</p> <p>Політичні та соціально-економічні чинники розвитку туризму в Австро-Угорській імперії. Українська еміграція з Австро-Угорщини (кінець XIX - початок XX ст.). Розміщення та харчування подорожуючих у Галичині. Роль українського національно-культурного руху в розвитку туризму на українських територіях у складі Австро-Угорщини.</p>	2	2	8

Тема 11. Розвиток туризму на українських землях у складі Польщі міжвоєнного періоду (20-30 рр. XX ст.) Основні риси си розвитку туризму на українських землях у складі Польщі. Діяльність тагранського туристичного товариства. Українські туристичні товариства «Плай» і «Чорногора». Туристсько-краєзнавча діяльність українських молодіжних товариств. Висвітлення туризму в періодиці.	2	2	8
Тема 12. Розвиток туризму в світі у другій половині XX ст. Соціально-економічні чинники розвитку туризму в світі в другій половині XX ст. Особливості світової туристичної індустрії та основні види туризму в світі в другій половині XX ст.	2	2	8
Тема 13. Розвиток гостинності в II пол. XX ст. Основні чинники та напрямки розвитку туризму і систем гостинності у II пол. XX ст. Формування транспортної інфраструктури. Розвиток готельного господарства та ресторанних закладів. Поява та особливості функціонування готельних мереж.	2	2	8
Тема 14. Туризм в Україні на рубежі XX—XXI ст. Стан туристичної справи в Україні в 90-і рр. XX ст. Український туризм як складова міжнародного туризму. Основні тенденції та перспективи розвитку вітчизняного туризму на рубежі XX-XXI ст.	2	2	8
Тема 15. Розвиток туризму в світі в кінці XX на поч. XXI ст. Особливості становлення світової туристичної індустрії. Створення та діяльність міжнародних туристичних організацій у другій половині XX ст. Формування основних туристських центрів у першій половині XX ст. Поява нових туристських напрямів. Вивчення досвіду розвитку туризму в розвинених країнах світу. Міжнародні туристські організації, їх функції та особливості діяльності. Створення ВТО, принципи діяльності організації, основні документи на напрями роботи.	2	2	8
ЗАГ.:	30	30	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Лекції	0	
	Семінарські заняття	50	
	Самостійна робота	10	
	Індивідуальне чи творче заняття	20	
	Неформальна освіта (додатковий бал)	10	
	Екзамен	10	
	Максимальна кількість балів	100	
Вимоги до письмових робіт	<i>Зазначити:</i> <i>студенти виконують декілька видів письмових робіт (тези, індивідуальне завдання, тести, укладання словника, опрацювання літератури).</i> <i>терміни написання (для денної – на наступному занятті, для заочної – за 5 днів допочатку сесії)</i> <i>для заочної – друковану, електронний варіант</i>		

Семінарські заняття	<p>Семінарське заняття 1 Передумови виникнення подорожей і туризму в суспільстві.</p> <p>Семінарське заняття 2. Основні чинники виникнення та розвитку подорожей і туризму.</p> <p>Семінарське заняття 3. Подорожі у Стародавньому світі (V- перша пол. XI ст.).</p> <p>Семінарське заняття 4. Подорожі в епоху Середньовіччя (XV-XVI ст.).</p> <p>Семінарське заняття 5. Розвиток подорожей в епоху Великих географічних відкриттів (XVXVI ст.).</p> <p>Семінарське заняття 6. Становлення туризму як масового явища .</p> <p>Семінарське заняття 7. Розвиток туризму в епоху Просвітництва.</p> <p>Семінарське заняття 8. Розвиток туризму та подорожей у світі в XIX ст.</p> <p>Семінарське заняття 9 Розвиток туризму на українських землях в кінці XIX на початку XX ст.</p> <p>Семінарське заняття 10 Розвиток туризму на українських землях у складі Австро-Угорської імперії (друга половина XIX — 1914 р.).</p> <p>Семінарське заняття 11. Розвиток туризму на українських землях у складі Польщі міжвоєнного періоду (20-30 рр. XX ст.)</p> <p>Семінарське заняття 12 Розвиток туризму в світі у другій половині XX ст.</p> <p>Семінарське заняття 13. Розвиток гостинності в II пол. XX ст.</p> <p>Семінарське заняття 14 Туризм в Україні на рубежі XX—XXI ст.</p> <p>Семінарське заняття 15. Розвиток туризму в світі в кінці XX на поч. XXI ст.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Активність та участь у заняттях: 50 б.</p> <p>Виконання практичних завдань та проектів, індивідуальні завдання: 40 б.</p> <p>Екзамен на основі практичних робіт: 10 б.</p>
Підсумковий контроль	<p>Форма контролю екзамен</p> <p>Форма здачі – комбінована (усна, письмова).</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються відповідно до тематики лекцій, яка передбачена у силабусі

Академічна доброчесність. Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Дотримання академічної доброчесності під час вивчення курсу забезпечує обговорення на першому лекційному занятті правил академічної доброчесності, що є виявом наукової культури викладача та студента.

Відвідування занять Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідуватимуть лекції і практичні заняття даного курсу. Пропуски практичних занять студент повинен відпрацювати згідно з "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", внесеним змінами від 19 травня 2023 р. (Наказ No 309). 309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf> Заняття відпрацьовуються у вигляді виступу-презентації, тестування. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

Контроль знань здобувачів регламентується "Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника" і "Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника", введеного в дію наказом ректора No 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора No309 від 19 травня 2023 р. <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/organizatsia-osvitnjogo-protsesu.pdf>

Неформальна освіта: Неформальна освіта захищується згідно - Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора No819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом No 80 від 12.02.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf

8. Рекомендована література

- Абрамов В.В., Тонкошкур М.В. Історія туризму: підручник. Х: ХНАМГ, 2010. 294 с.
- Заячук О., Брик С. Історія туризму: навч. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 200 с.
- Федорченко В.К., Дьорова Т.А. Історія туризму в Україні: Навч. посіб. К., 2002. 195 с.
- Федорченко В.К., Костюкова О.М., Дьорова Т.А., Олексійко М.М. Історія екскурсійної діяльності в Україні: Навч. посібник. К., Кондор. 2004. 166 с.
- Устименко Л. М., Афанасьєв І. Ю. Історія туризму : навч. посіб. К.: Альтерпрес, 2005. 320 с.
- Мальська М., Паньків Н., Ховалко А. Історія розвитку туризму: навчальний посібник – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2016. 240с.
- Ковальчук А.С., Паньків Н.М. Історія розвитку туризму у світі та Україні. Навчально-методичні вказівки для студентів географічного факультету спеціальності «Туризм». – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. – 28 с.
- Паньків Н.М., Ковальчук А.С. Історія розвитку ту Паньків Н.М., Ковальчук А.С. Історія розвитку туризму. Тексти лекцій. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 88 с.
- Мальська М.П., Рутинський М.Й., Паньків Н.М. Туризм у міжнародному і національному вимірах. Історія і сучасність: Монографія. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 266 с.

Викладач
канд. пед. наук, *доцент*
Маланюк Т.З.